
Contact:

Gallaitstraat 86 bus 23

1030 Brussel

☎ 02/201.17.07

☎ 02/201.07.19

✉ info@cultuurcentra.be🌐 www.cultuurcentra.be*Vereniging Vlaamse Cultuurcentra vzw***Document****020**24/02/2005

**INTERNATIONAAL CULTURBELEID
EEN VVC-BIJDRAGE****Inleiding**

In het kader van de Beleidsnota omschrijft de minister zijn plannen in verband met het internationaal cultuurbeleid. Hij wil voor Vlaanderen een onderbouwd, efficiënt en duurzaam internationaal cultuurbeleid ontwikkelen voor alle betrokken velden en met de nodige coördinatie. Hij plant ook bijkomende middelen om een groter aantal initiatieven te kunnen ondersteunen.

Een beleid in twee richtingen waarbij de Vlaamse kunst en cultuur in het buitenland versterkt moeten worden en waarbij internationale culturele actoren naar Vlaanderen gebracht worden. De minister wil de internationale samenwerking en uitwisseling aanmoedigen.

In de toelichting bij zijn beleidsnota op 18 januari 2005 gaat hij nog een stap verder. Hij wil een sterkere regie en meer slagkracht. Daartoe wil hij in de onmiddellijke toekomst een werkgroep oprichten die deze regiefunctie heel concreet vorm zal geven.

Op vraag van het Kabinet Cultuur wil de VVC hiertoe een bijdrage leveren. Deze bijdrage vertrekt uiteraard van de realiteit en de behoeften van de cultuurcentra en van de gemeenschapscentra. Maar de bijdrage is ook gebaseerd op de jarenlange internationale ervaring die vanuit de vroegere FEVECC werd opgebouwd: de werking van het Europees Netwerk Culturele Centra (ENCC), de participatie aan het European Forum for Arts and Heritage (EFAH) en de jarenlange betrokkenheid bij de uitvoering van de culturele akkoorden.

Internationale werking in het kader van een lokaal cultuurbeleid is niet evident. De ervaring leert ons dat het veel energie kost om lokale besturen en lokale centra te overtuigen van de investering in een internationale werking. Wat is het nut voor een lokaal bestuur van een internationale werking? Op het eerste zicht zijn er meer nadelen dan voordelen: tijdsinvestering, extra verplaatsingskosten, extra programmeringskosten.

Toch is het in de jaren '90 gelukt om een twintigtal Vlaamse culturele centra te motiveren tot een actieve deelname aan het ENNC met als gevolg dat zij model stonden in Europa.

1. Actuele situatie

1.1. Beschikbare instrumenten

De culturele akkoorden

Vlaanderen heeft met een veertigtal landen bilaterale culturele akkoorden afgesloten waarbij beide partners zich verbinden een aantal initiatieven te realiseren en te financieren. Het is niet duidelijk hoe deze akkoorden tot stand komen en helemaal niet duidelijk waarom bepaalde initiatieven wel of niet in het akkoord terechtkomen. Het is evenmin duidelijk hoe de werksoorten voorstellen kunnen doen.

In het verleden zijn we er wel in geslaagd om tot tweemaal toe de cursus 'Cultural Management' (bedoeld voor directies van culturele centra in Centraal en Oost-Europa) te laten opnemen in het cultureel akkoord met Polen (en omgekeerd).

Cultuurcontactpunt Vlaanderen

Dit Cultuurcontactpunt, mede gesubsidieerd door de Europese Unie, is op dit ogenblik ingebed in de werking van Cultuurnet Vlaanderen. Dit contactpunt informeert organisaties in verband met de mogelijkheden in het programma Cultuur 2000. Het begeleidt deze organisaties bij het indienen van een subsidiedossier. We vernemen ook dat het contactpunt subsidiemogelijkheden in het kader van andere Europese programma's onderzoekt.

Cultuur Lokaal

Cultuur Lokaal heeft een algemene internationale opdracht ten aanzien van de werksoort. Cultuur Lokaal besteedt op dit moment aandacht aan de uitvoering van de culturele akkoorden (vooral Zuid-Afrika, een zeer zinvol project), organiseert studiebezoeken in het kader van lokaal cultuurbeleid, is lid van EFAH en coördineert het ATANA – project.

1.2. Niet-beschikbare instrumenten

De bestaande subsidiëringmogelijkheden beperken zich tot de sectoren kunsten en amateurkunsten. Een reglement voor de cultuurcentra/gemeenschapscentra is er niet. Er zijn dus voor de werksoort cultuurcentra/gemeenschapscentra geen subsidiëringmogelijkheden voor buitenlandse prospectie, en internationale programmering.

1.3. Afgebouwde instrumenten

Het ENCC kreeg in 1997, 1998 en 1999 een subsidie vanwege de Vlaamse Gemeenschap – Afdeling Volksontwikkeling van 400.000 BEF per jaar. Daarnaast subsidieerde diezelfde Afdeling ook de gids 'Culturel Centres – Arts Centres. All over Europe', die in 1997 verscheen.

Met deze middelen is het ENNC er in geslaagd gedurende meerdere jaren een werking te ontplooiën. Dit resulteerde in jaarlijkse algemene vergaderingen, de gids, twee managementcursussen met een theoretisch gedeelte van 10 dagen in Krakow en

praktische stages van 10 dagen in Vlaanderen voor telkens twintig deelnemers. Alleen al door de contacten tussen de leden van het ENCC ontstonden er diverse artistieke uitwisselingen.

Dankzij deze werking kon het ENNC ook beroep doen op Europese subsidies en op subsidies van het Europees Cultureel Fonds.

Het ENNC werkte mee aan twee bijeenkomsten van Shortcut (Kopenhagen en Weimar) en organiseerde zelf Shortcut in het kader van Brussel 2000.

Bij de oprichting van het Vlaams Centrum voor de Culturele Centra (punt.ccultuur) in 2000 werd het bedrag van 400.000 BEF in de subsidie van punt.ccultuur voorzien. punt.ccultuur ondersteunde in 2000 en in 2001 verder de werking van het ENCC.

Sinds op de oprichting van Cultuur Lokaal wordt deze werking niet meer ondersteund en is dus afgebouwd bij gebrek aan middelen.

Recent vernamen we dat vroegere leden vanuit Duitsland en Denemarken initiatieven plannen voor het opnieuw opstarten van de ENCC-werking.

2. Wenselijke situatie

2.1. Prioriteiten

Vanuit de werksoort zien wij drie prioriteiten:

Internationale programmering

Elk cultuurcentrum en gemeenschapscentrum heeft de opdracht om in de eigen programmering ook een internationaal facet te brengen, uiteraard in verhouding tot de totale programmering. De internationale top van opera, dans, muziek, theater,... is voor de meeste centra niet haalbaar. Maar dit sluit niet uit dat er kwalitatief goede internationale producties kunnen gebracht worden.

Om dit te realiseren is er nood aan goede prospectie en goede contacten die niet door elk centrum individueel kunnen/moeten uitgebouwd worden.

Voor deze programmering heeft de werksoort dus prospectie- en programmeringsbudgetten nodig.

Ervaringsuitwisseling met collega's

We hebben ervaren dat contacten met buitenlandse collega's aanleiding kunnen geven tot deze internationale programmering.

Daarnaast zijn deze contacten ook verrijkend op het vlak van de bedrijfsvoering, de regelgeving,...

Voor deze ervaringsuitwisseling zijn er budgetten nodig voor reis- en verblijfskosten.

Deelname aan Europese programma's en gebruik maken van Europese Fondsen.

Vanuit de VVC voegen we daar een vierde prioriteit aan toe.

Belangenbehartiging op Europees vlak.

2.2. Wenselijke instrumenten

Een subsidiereglement voor internationale programmering

Er komt een subsidiereglement waarop cultuurcentra/gemeenschapscentra een beroep kunnen doen voor:

- internationale prospectie
- internationale programmering

Dit reglement voorziet in individuele acties van een cultuurcentrum/gemeenschapscentrum.

Maar dit reglement voorziet prioritair ook in globale prospectiemogelijkheden voor de circuitvorming van internationale producties.

Een goed voorbeeld hiervan is 'Cinars', een internationale beurs voor podiumvoorstellingen in Montréal, of 'Rideau', een gelijkaardig initiatief in Québec.

Het ENNC voor ervaringsuitwisseling met collega's

- De Vlaamse Gemeenschap subsidieert het opnieuw op te starten ENCC. Dit ENCC biedt een platform aan de Vlaamse cultuurcentra en de gemeenschapscentra om regelmatig contacten te hebben met buitenlandse collega's, in eerste instantie beperkt tot Europa, maar met een mogelijke uitbreiding in de toekomst. Dit is niet uitzonderlijk aangezien de Vlaamse Gemeenschap ook andere Europese netwerken subsidieert: IETM, EFAH,...
- De Vlaamse cultuurcentra en gemeenschapscentra die wensen lid te worden van het ENCC worden financieel ondersteund (lidgeld, verplaatsingskosten, verblijfskosten).

Cultuurcontactpunt Vlaanderen

Om deelname aan Europese programma's en gebruik maken van Europese Fondsen mogelijk te maken is een autonoom Cultuurcontactpunt Vlaanderen voor alle culturele werksoorten nodig. Bij voorkeur wordt dit Contactpunt niet ingebed in een bestaand steunpunt, maar functioneert volledig autonoom op basis van een beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap.

Een goed voorbeeld hiervan bestaat in Nederland met de SICA, Stichting Internationale Culturele Activiteiten (www.sica.nl), een advies- en informatiecentrum voor het internationale culturele verkeer. Het CCP, het Cultureel ContactPunt Nederland is ingebed in de SICA.

De coördinatie van de globale prospectiemogelijkheden voor de verschillende werksoorten kan ook een opdracht zijn van dit op te richten steunpunt.

Ondersteuning van actieve participatie aan Europese Netwerken

Voor de belangenbehartiging op Europees vlak is participatie in verschillende Europese Netwerken een noodzaak. Deze participatie mag zich niet beperken tot een jaarlijkse aanwezigheid in de algemene ledenvergadering, maar moet zoveel mogelijk gebeuren via een actieve aanwezigheid in het bestuur van deze netwerken. Gezien de veelheid van belangrijke netwerken en gezien de huidige situatie is dit niet mogelijk, noch door de belangenbehartiger, noch door het steunpunt. Beiden kunnen echter wel

één participatie op zich nemen. We pleiten daarom ook voor een afgesproken participatie van individuen uit de werksoort. De Vlaamse Gemeenschap kan dit mogelijk maken door de verplaatsingskosten en de verblijfskosten van deze individuen voor haar rekening te nemen. Het is duidelijk dat deze mensen op regelmatige basis moeten rapporteren aan de werksoort en de werksoort raadplegen voor hun inbreng. We denken hierbij voor de werksoort o.a. aan een participatie aan de volgende netwerken:

- EFAH: European Forum for the Arts and Heritage.
- IETM: Informal European Theatre Meeting.
- EUnetART: European Network of Art Organisations for Children and Young People.
- Pearl: Performing Arts Employer Association League Europe.
- ENCACT: European Network of Cultural Administration Training Centre.

Via de participatie aan deze Netwerken moet het mogelijk zijn direct toegang te hebben tot de informatie over de Europese regelgeving en deze regelgeving mee te beïnvloeden. Denken we hierbij bijvoorbeeld maar aan de richtlijnen in verband met auteursrechten of de richtlijnen in verband met automatische trekken voor de schouwburgen.

In dit verband is er ook een grote taak weggelegd voor de minister van cultuur die, via zijn participatie op de Europese ministerraden, de wensen van de Vlaamse overheid en van de verschillende werksoorten moet bepleiten.

Meer mogelijkheden in de culturele akkoorden

De voorbereiding van de culturele akkoorden is uiteraard een opdracht van de Vlaamse overheid. Maar de overheid zou een transparant systeem kunnen opzetten waarbij de diverse werksoorten de kans krijgen hun prioriteiten in verband met de invulling van al deze akkoorden duidelijk te maken. Het is dan de taak van de vertegenwoordiger van de overheid om deze prioriteiten ook in de akkoorden te laten opnemen.

Paul Sergier
Directeur VVC